

Studentenonderzoek in de vlinderrijke Creuse

In 2019 ben ik voor een tijd naar het buitenland geweest in het kader van de opleiding Eco & Wildlife van Helicon MBO Velp. Tien weken ben ik de natuur ingegaan op zoek naar dagvlinders en hun habitat. De bestemming was de Limousin, een streek in Midden-Frankrijk. Dit gebied is misschien bekend van een artikel dat vorig jaar in Vlinders is verschenen over het vlinderparadijs daar. Een paradijs is het zeker!

Tekst: In de Limousin ligt het departement de Creuse waar ik onderzoek heb gedaan naar de voorkomende dagvlinders en hun habitat. Dit gebied was circa honderd jaar geleden een van de grootste productiegebieden van Frankrijk dankzij zijn rijke bontindustrie, graanteelt en boerderijen. Tegenwoordig vertrekken echter veel bewoners naar de grote steden en blijft dit gebied stilstaan in de tijd, terwijl de natuur zijn plek weer opeist. Het is een ouderwets cultuurlandschap waar de natuurlijke situaties steeds meer de overhand krijgen.

Bas van Blitterswijk
oud-student bij
De Vlinderstichting

Jurre Deelstra

Bas van Blitterswijk op een orchideerijk veld in de Creuse.

Tigouleix ligt in het zuiden van het departement Creuse. (bron: Wikimedia Commons)

Tigouleix

Het gehucht Tigouleix waar ik met een paar medestudenten verbleef, bestaat uit drie huizen en is omringd door extensief begraasd grasland en houtwallen. Hier runnen de Nederlanders Rob Veen en Claire Heisteeg hun Natuurcentrum Tigouleix, waar ze Nederlandse studenten ontvangen die onderzoek komen doen naar de biodiversiteit in de omgeving. Deze informatie wordt gebruikt om het beheer en gebruik van de omgeving zo natuurvriendelijk mogelijk te houden. Goed voor de lokale mens en de vlinders natuurlijk! Het resultaat: bloemrijke berm, oude sleedoornstruwelen en hooilanden vol met bloeiende planten.

In die omgeving heb ik gekeken naar de aanwezige dagvlindersoorten. Ik heb met mijn camera verschillende soorten vastgelegd in hun habitat. Zoals het oranjetipje in een vochtig grasland op pinksterbloem en in een hellingbos op look-zonder-look. Ook heb ik ontdekt dat er zelfs met slecht weer genoeg vlinders te zien zijn. Zo vond ik op een regendag meerdere soorten: blauwtjes op kleine valeriana, boswitjes op daslook en het oranjetipje op pinksterbloem. Het is bijna vanzelfsprekend dat een gebied, zo rijk

Bas van Bitterswijk

De omgeving van Tigouleix.

aan diverse landschappen, vol zit met verschillende soorten dagvlinders. Van april tot eind juni heb ik 48 soorten gevonden. Dit is natuurlijk fantastisch als je het vergelijkt met wat je in Nederland aan vlindersoorten in een paar weken kunt tegenkomen.

Op zoek naar de pruimenpage

Zelfs in een soortenrijk gebied heb je geen garantie op succes bij het zoeken naar bepaalde soorten. Ook de Creuse heeft zeldzame en lastig waarneembare soorten; denk aan de rouwmantel waar ik een aantal weken achteraan heb gezeten. Voor mijn vertrek naar Frankrijk hebben Robbert Snep – schrijver van het artikel ‘Vlinderparadijs in de Limousin’ – en mijn begeleider in Nederland gevraagd of ik extra wilde opletten op de pruimenpage, een vlinder die Snep vijf jaar geleden heeft gevonden in zijn tuin in Frankrijk. Dit was de eerste pruimenpage van de Creuse en een van de weinige waarnemingen in de hele Limousin. Een extra motivatie dus.

In mijn laatste week kwam een medestudent naar mij toe met een dood vlindertje, gevonden bij de voordeur van het natuurcentrum. Het vlindertje deed mij meteen lachen. Nog geen vijf minuten later had ik Robbert aan de lijn en ja hoor, het was de pruimen-

Bas van Bitterswijk

De eerste (dode) pruimenpage die werd gevonden.

Bas van Bitterswijk

Oranjetipje op pinksterbloem.

page. Alleen is een dood vlindertje niet genoeg om mij ervan te overtuigen dat er meer zitten. Rond vijf uur 's middags ben ik met een medestudent naar de vindplaats gegaan en de perfecte habitat bevond zich recht voor de deur: oude sleedoorstruwelen. Na twee keer schudden aan de stammen zagen we vier vlindertjes opvliegen. Na deze met wat geluk gefotografeerd te hebben – want ze zaten aardig hoog – wisten we het zeker: de tweede en derde waarneming van de pruimenpage in de Creuse waren een feit. Uiteraard hebben we dit doorgegeven aan de regionale vlinderwerkgroep.

Inspiratie

Mijn Franse avontuur heeft me geleerd dat aandachtig de vlinders bestuderen in hun optimale habitat leidt tot verrassende ontdekkingen (pruimenpage) en voor mij onbekende gedragswaarnemingen (slapende vlinders van meerdere soorten). Het voegt extra informatie toe ten opzichte van de meer gangbare manier van vlinders waarnemen (een transect lopen en vooral individuen tellen) en maakt me nog nieuwsgieriger naar hoe de ecologie van vlinders nu precies in elkaar zit. Ook inspireert het mij om mensen enthousiast te maken voor een vlinderrijke omgeving. Hopelijk draagt dit artikel daaraan bij!

Bas van Bitterswijk

Pruimenpage verscholen in een sleedoorstruweel.